

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroului permanent al
Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și ale art.47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de Hotărâre Parlamentului privind desfășurarea referendumului republican consultativ.

- Anexe: 1. Proiectul de hotărâre – 2 file.
- 2. Nota de fundamentare – 5 file.

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI
REPUBLICII MOLDOVA
Nr. ddh
29. 06 20 26

Deputați în Parlament:

Gaile Vartanean	Mod Botnaru
Renato Usatari	D. Caracoman
Cosmin Costile	H. Gheorghe
Orest Vasyl	V. Koronin
Angela Putasencu	A. Iusu-Antoni
Ion Chiriac	M. Bencu
Liliana Iacomi	M. Sitoro
Alexandru Stoianoglo	I. Dumitru
Diana Nedea	S. Tuduc
Miodaș Margariat	A. Gabor
Constantin Ciunțu	
Belincă Alina	

Luciș = Stefano Sergiu =

Aliso Crutu Alexandru

Mezina Valentina

Ceneva Gabriela

Allo. Filipozcanu
DANOVANIO,

Adela Nislean
C. Tarlev

Vera Cernega

P. Burduja

V. Oduoshko

D. Pavelov

B. Pizee

Grigore Novac

Adrian Lebedinski

Small printed text, possibly a stamp or header, mostly illegible.

H O T Ă R Ă R E

privind desfășurarea referendumului republican consultativ

Luând act de principiile constituționale potrivit cărora suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova iar cele mai importante probleme ale societății și ale statului sunt supuse referendumului,

Pornind de la principiul protecției limitelor teritoriale ale colectivităților locale, consfințit la art.5 din Carta Europeană a Autonomiei Locale, care statuează că pentru orice modificare a limitelor teritoriale locale, colectivitățile locale în cauză trebuie să fie consultate în prealabil, eventual pe cale de referendum, acolo unde legea o permite consultată cu cetățenii țării,

În temeiul articolelor 2, 66 lit. b) și 75 din Constituția Republicii Moldova, precum și în temeiul art. 181, 182 alin.(4), 183 alin.(1) lit.b), 185 alin.(1) lit.e) și 189 din Codul electoral,

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre:

Art.1. – Se stabilește pentru data de 27 septembrie 2026 desfășurarea referendumului republican consultativ.

Art.2. – Se supune referendumului următoarele întrebări de importanță majoră pentru societate:

„Sunteți pentru ca lichidarea sau comasarea primăriilor să fie posibilă numai după aprobarea cetățenilor din localitățile vizate prin referendum local?”

DA

NU

„Susțineți ca proiectul final al reformei administrației publice locale să fie supus referendumului republican înainte de adoptarea legii.

DA

NU

Art. 3. – Comisia Electorală Centrală va asigura organizarea și desfășurarea referendumului republican consultativ în conformitate cu prevederile Codului electoral.

Art. 4. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Hotărâre privind desfășurarea referendumului republican
consultativ

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul a fost elaborat de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Potrivit art. 2 din Constituția Republicii Moldova, suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție. Conform art. 75 din Constituție, cele mai importante probleme ale societății și ale statului sunt supuse referendumului. Necesitatea elaborării prezentului proiect este determinată de dezbaterile publice privind reforma administrației publice locale și eventualele procese de reorganizare administrativ-teritorială, inclusiv prin comasarea sau lichidarea unor primării. Având în vedere impactul major al unor asemenea măsuri asupra comunităților locale, se consideră necesară consultarea directă a cetățenilor asupra principiilor care trebuie să stea la baza unor astfel de decizii.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În ultimii ani, în spațiul public au fost lansate și discutate diverse inițiative privind reforma administrației publice locale și reorganizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova. Aceste inițiative vizează inclusiv posibilitatea comasării unor unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi, modificarea limitelor teritoriale ale acestora, precum și reorganizarea modului de exercitare a competențelor autorităților administrației publice locale. Deși reforma administrației publice locale reprezintă un subiect de interes major pentru dezvoltarea statului și eficientizarea serviciilor publice, eventualele modificări ale organizării teritoriale produc efecte directe asupra comunităților locale, afectând accesul cetățenilor la servicii publice, reprezentarea democratică la nivel local, gestionarea patrimoniului public local și identitatea comunităților vizate. Cadrul normativ național consacră principiile autonomiei locale și descentralizării administrative, iar Republica Moldova este parte la Carta Europeană a Autonomiei Locale. Potrivit art. 5 al Cartei, orice modificare a limitelor teritoriale locale presupune consultarea prealabilă a colectivităților locale interesate, inclusiv, după caz, prin referendum. Totodată, legislația națională nu prevede în mod expres

mecanisme suficiente prin care cetățenii să poată decide direct asupra principiilor fundamentale ale unei eventuale reforme administrativ-teritoriale ori asupra condițiilor în care pot fi reorganizate unitățile administrativ-teritoriale.

În contextul dezbaterilor publice existente, se constată necesitatea identificării poziției cetățenilor cu privire la gradul de implicare pe care aceștia îl consideră necesar în procesele de reorganizare a administrației publice locale. Lipsa unei exprimări directe a voinței populare asupra acestor aspecte poate genera incertitudine, neîncredere și contestări privind legitimitatea unor eventuale decizii de reorganizare administrativ-teritorială.

Prin urmare, organizarea unui referendum republican consultativ este necesară pentru a determina opinia cetățenilor asupra principiilor care urmează să stea la baza reformei administrației publice locale și pentru a oferi autorităților publice un reper democratic clar în procesul de elaborare și promovare a eventualelor măsuri de reorganizare administrativ-teritorială.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul urmărește consolidarea participării cetățenilor la procesul decizional și asigurarea respectării principiilor autonomiei locale, prin exprimarea directă a voinței populare asupra unor chestiuni de interes public major.

Prin această consultare se urmărește identificarea poziției cetățenilor privind necesitatea instituirii unor garanții suplimentare de participare și aprobare populară în cazul modificărilor structurii administrației publice locale și al implementării reformei administrației publice locale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate opțiuni alternative.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul nu instituie noi competențe permanente pentru autoritățile publice și nu modifică structura sau atribuțiile acestora. Implementarea hotărârii presupune exercitarea atribuțiilor legale ale Comisiei Electorale Centrale și ale altor autorități implicate în organizarea și desfășurarea referendumului republican consultativ.

Totodată, consultarea directă a cetățenilor asupra unor chestiuni de interes public major poate contribui la consolidarea legitimității procesului decizional și la creșterea gradului de încredere în instituțiile publice.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Costurile exacte urmează a fi estimate de Comisia Electorală Centrală, în conformitate cu metodologia aplicată scrutinelor naționale.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Proiectul nu instituie obligații noi pentru mediul de afaceri și nu generează costuri suplimentare pentru sectorul privat. Impactul asupra agenților economici este unul indirect și limitat, fiind determinat exclusiv de participarea acestora, în condițiile legii, la eventualele proceduri de achiziții publice necesare organizării referendumului.
4.4. Impactul social
<p>Proiectul are un impact social pozitiv prin consolidarea participării cetățenilor la procesul decizional și prin promovarea mecanismelor de democrație directă.</p> <p>Organizarea referendumului oferă cetățenilor posibilitatea de a-și exprima opinia asupra unor aspecte de interes public major care vizează reforma administrației publice locale și eventualele modificări ale organizării administrativ-teritoriale.</p> <p>Rezultatele referendumului vor contribui la identificarea poziției populației cu privire la principiile care urmează să stea la baza reformei administrației publice locale, sporind transparența și legitimitatea procesului de elaborare a politicilor publice în acest domeniu.</p>
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Proiectul nu introduce noi categorii de date cu caracter personal și nu stabilește mecanisme suplimentare de prelucrare a acestora. Datele personale ale participanților la referendum vor fi prelucrate în conformitate cu prevederile legislației electorale și ale legislației privind protecția datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul nu conține prevederi care ar genera discriminare directă sau indirectă pe criterii de sex și nu produce efecte diferențiate asupra femeilor și bărbaților. Dreptul de participare la referendum este exercitat în condiții egale de către toți cetățenii cu drept de vot, conform legislației Republicii Moldova.
4.5. Impactul asupra mediului
Proiectul nu are impact asupra mediului și nu generează consecințe asupra resurselor naturale, biodiversității sau altor componente ale mediului înconjurător.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Proiectul contribuie la consolidarea principiilor democrației participative și la implicarea cetățenilor în procesul de adoptare a deciziilor privind organizarea administrației publice locale. Consultarea populară asupra unor subiecte de interes

public major poate facilita dialogul dintre autorități și cetățeni și poate contribui la creșterea gradului de acceptare socială a eventualelor reforme ulterioare.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Întru respectarea prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de act normativ va fi publicat pe pagina web oficială a Parlamentului (www.parlament.md) și propus pentru consultări publice

7. Concluziile expertizelor

Potrivit art. 48 din Regulamentul Parlamentului și art. 36–37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul va fi remis Guvernului pentru avizare și Centrului National Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Adoptarea prezentei hotărâri nu impune modificarea, completarea sau abrogarea altor acte normative. Proiectul se încadrează în cadrul juridic existent privind organizarea și desfășurarea referendumurilor republicane, reglementat de Constituția Republicii Moldova și de Codul electoral.

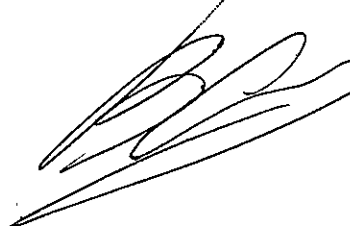
Hotărârea are un caracter individual și procedural, având ca obiect stabilirea datei referendumului republican consultativ și aprobarea întrebărilor supuse consultării populare. Implementarea acesteia se va realiza în conformitate cu normele legale existente care reglementează organizarea și desfășurarea scrutinelor electorale și referendumurilor.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În vederea implementării prezentei hotărâri, Comisia Electorală Centrală va întreprinde măsurile necesare pentru organizarea și desfășurarea referendumului republican consultativ, în conformitate cu prevederile Codului electoral.

Autoritățile publice competente vor asigura suportul organizatoric, logistic și financiar necesar desfășurării referendumului, în limitele atribuțiilor stabilite de legislație.

Totodată, vor fi realizate activități de informare a cetățenilor privind data desfășurării referendumului, întrebările supuse consultării și modalitatea de exercitare a dreptului de vot, în scopul asigurării unei participări informate și efective a alegătorilor la procesul de consultare populară.

 Semnătura